

บทที่ 2

ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

แนวความคิดที่ว่า การสื่อสารสามารถเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่แตกต่างกันให้มาใกล้ชิดกัน เป็นที่ยอมรับของบรรดานักสังคมวิทยาและนักมานุษยวิทยามาตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 20 นักวิชาการเหล่านั้นได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมและการสื่อสารจนตั้งเป็นแนวความคิดหรือทฤษฎีได้ว่า "การสื่อสารเป็นตัวจักรกลที่ประสานสังคม (Mechanism for social cohesion) และเป็นสื่อกลางสำหรับการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม (medium for social interaction) อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ผู้อพยพเข้าไปอาศัยอยู่ต่างถิ่น (alien settlers) ยอมรับการผลิตผลผลิตหรือมีการปรับตัว เข้ากับวัฒนธรรมใหม่ได้สะดวกยิ่งขึ้น"¹

การที่กล่าวว่าการสื่อสารสามารถทำให้ผู้ที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกันมาใกล้ชิดกันได้นั้น ถ้าพิจารณาจากกระบวนการสื่อสารจะเห็นว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ส่งสาร (Message) ถูกส่งจากแหล่งสาร (Source) ผ่านช่องทาง (channel) ต่าง ๆ ไปยังผู้รับสาร คำว่าสาร (Message) นั้น หมายถึงภาษาทั้งที่เป็นวจนภาษา (Verbal) อันได้แก่ภาษาพูดและอวจนภาษา (non-verbal) ซึ่งได้แก่ภาษาท่าทาง เช่นการกรอกริมมือและการพยักหน้า เป็นต้น ภาษาที่มนุษย์ใช้ในการสื่อสารระหว่างกันและกันถือว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง เมื่อมีการสื่อสารเกิดขึ้น วัฒนธรรมจะถูกถ่ายทอดผ่านทางภาษาพูดหรือภาษาท่าทางจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ดังนั้น

¹Harold Mendelsohn, "Sociological Perspective on the Study of Mass Communication" in People, Society, and Mass Communication, Lewis A. Dexter and David M. White, eds. (New York: Free Press, 1964), p. 31.

จึงอาจกล่าวได้ว่าคนเราได้เรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกันได้โดยอาศัยการสื่อสารเป็นสื่อกลาง ทั้งโดยทางตรงได้แก่การสื่อสารระหว่างบุคคลต่อบุคคล และโดยทางอ้อม ซึ่งได้แก่ข่าวสารที่ส่งไหลผ่านสื่อมวลชนต่าง ๆ เนื้อหาของสารที่ถูกส่งผ่านสื่อมวลชนย่อมเป็นเครื่องสะท้อนถึง วัฒนธรรมหรือวิถีทางแห่งการดำรงชีวิตของคนในสังคมนั้น อาทิเช่นเมื่อเราดูภาพยนตร์อเมริกัน เราจะเห็นชีวิตความอยู่ของชาวอเมริกันจากภาพยนตร์ เป็นต้น จึงนับได้ว่าเป็นหน้าที่อย่างหนึ่งของการสื่อสาร (communication) ที่จะเผยแพร่หรือถ่ายทอดวัฒนธรรมจากสังคมหนึ่งไปยังอีกสังคมหนึ่ง ดังที่ฮาโรลด์ ดี. ลาสเวลล์ (Harold D. Lasswell) กล่าวว่า "นอกจากจะคอยส่งต่อดูแลและรายงานเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมแล้ว การสื่อสารยังมีหน้าที่ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ หน้าที่ในการถ่ายทอดวัฒนธรรมอันเป็นมรดกของสังคมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง หรือจากชนกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่ง"¹

ในกรณีที่เป็นการสื่อสารระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่ ซึ่งอาศัยอยู่ในประเทศเดียวกัน ชนกลุ่มน้อยย่อมรับเอาวัฒนธรรมของชนกลุ่มใหญ่ อันเป็นวัฒนธรรมหลักของประเทศจากการที่มีการสื่อสารระหว่างกันและกัน ทั้งนี้เพื่อการปรับตัวให้เข้ากับสังคมส่วนรวม และเพื่อให้ได้อยู่ร่วมกันได้ด้วยความสงบสุข ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม เมื่อชนกลุ่มน้อยได้เรียนรู้วัฒนธรรมของชนกลุ่มใหญ่ จะเกิดการปรับตัวและในที่สุดจะยอมรับวัฒนธรรมของชนส่วนใหญ่ไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

นอกจากการศึกษาในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารและระดับการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรมแล้ว นักสังคมวิทยายังได้พบว่า ปัจจัยทางสังคมอื่น ๆ เช่น สถานภาพ อาชีพ (Occupational Status) เครือข่ายของกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Network) และจำนวนสมาชิกในครอบครัว (Unit of settlement or a number of family member) มีอิทธิพล หรือมีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการยอมรับการผลักรวมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ของผู้อพยพเช่นเดียวกับปัจจัยทางด้านสื่อสาร

¹Harold D. Lasswell, "The Structure and Function of Communication in Society." in Mass Communication, Willbur Schramm, eds. (Illinois: University of Illinois Press, 1960), p. 118.

ในเรื่องสถานการณ์ภาพอาชีพ นอร์แมน ดี. ฮัมฟรีย์ (Norman D. Humphrey) ค้นพบว่า ผู้อพยพที่มีสถานภาพอาชีพในระดับสูง หรือมีโอกาสที่จะเลื่อนสถานภาพสูงขึ้น จะมีการผล้มกมลกลืนเข้ากับวัฒนธรรมใหม่ได้อย่างดีและรวดเร็ว¹

อเล็กซานเดอร์ วินส์ตอค (Alexander Weinstock) ได้ยืนยันเช่นเดียวกันว่า ผู้อพยพที่มีอาชีพอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในสังคมจะถูกแรงกดดันให้ยอมรับแบบแผนของสังคมใหม่ตามสถานภาพที่เขาเป็นอยู่²

นอกจากนี้ ยังมีทฤษฎีอื่นที่มักวิสัยใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างระดับการผล้มกมลกลืนทางวัฒนธรรมกับสถานภาพอาชีพ เช่น "ทฤษฎีแลกเปลี่ยนในทางสังคม" (The Social exchange Theory)³ ซึ่งหมายถึงการที่สมาชิกของสังคมจะตัดสินใจยอมรับหรือมีพฤติกรรมใด ๆ นั้น ขึ้นอยู่กับสัดส่วนของรางวัลที่จะได้รับ อันได้แก่ การมีอำนาจ ความได้เปรียบ เกียรติยศ ชื่อเสียงกับรายได้และมูลค่าที่จะได้รับตอบแทนจากการตัดสินใจนั้น ในเรื่องของการผล้มกมลกลืนทางวัฒนธรรมก็เช่นเดียวกัน ผู้อพยพจะพิจารณาว่า การมีอาชีพในระดับสูงและมีสถานภาพทางเศรษฐกิจดี แต่ต้องยอมรับวัฒนธรรมใหม่ ซึ่งเกิดจากแรงกดดันกับการรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนเอาไว้จะตัดสินใจเลือกสิ่งใด ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการตัดสินใจยอมรับวัฒนธรรมใหม่ เกิดจาก "แรงผลักดัน" (pushing effect) หมายถึงการถูกบังคับให้ปฏิบัติตามวัฒนธรรมอันเนื่องมาจากสถานภาพอาชีพ และแรงดึงดูด (pulling effect) ซึ่งหมายถึงรางวัลหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการยอมรับการผล้มกมลกลืน

¹ Norman D. Humphrey, "The Detroit Mexican Immigrant and Naturalization," Social Forces 22(1944): 332-335.

² Alexander Weinstock, Acculturation and Occupation: A Study of the 1965 Hungarian Refugees in the United States, (Hague: Martinus Nijoff, 1969).

³ David Williamson, "Cognitive Complexity and Adaptation to Sociocultural Change: The Case of Cuban Refugees in New Orleans," Dis. Tulane 25 (1973): 80-81.

ในการศึกษา เรื่องการผลักรวมกลืนในระยะแรก ๆ รุธ ดี. ทัก (Ruth D. Tuck) พบว่า "คนที่มัลสถานภาพอาชีพในระดับสูงจะมีโอกาสในการติดต่อกับบุคคลอื่นในสังคมมากกว่าคนที่มัลอาชีพอยู่ในระดับต่ำ"¹ การค้นพบนี้ได้รับการยืนยันในสมัยต่อมาจากการศึกษา เรื่องการยอมรับนวัตกรรมโดยเอฟเวอเร็ทท์ เอ็ม โรเจอร์ (Everett M. Rogers) และเอฟ.ฟลอยด์ ชูเมกเกอร์ (F. Floyd Shoemaker) ซึ่งได้พบเช่นเดียวกันว่า พวกที่ยอมรับนวัตกรรมเร็ว (Early Adopters) มักจะเป็นผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมสูง และมีการเปิดรับการสื่อสารหลายช่องทาง²

นอกจากนี้ เจอรัลด์ เฮจ (Jerald Hage) ยังได้รายงานว่า "ขณะที่องค์การต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาขึ้น จะมีบุคคลากรที่มีความชำนาญเพิ่มขึ้น ช่องทางการสื่อสารก็จะเพิ่มขึ้นตามลำดับขั้น ทั้งการสื่อสารแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ"³ ถ้าหากถือว่า "ความชำนาญการ" เป็นเครื่องวัดบุคคลว่ามีสถานภาพอาชีพในระดับสูง การค้นพบนี้แสดงให้เห็นว่า ช่องทางการสื่อสารมีความสัมพันธ์กับระดับการผลักรวมกลืน และสถานภาพอาชีพของบุคคล

กล่าวโดยสรุป ผู้ที่พียงมีสถานภาพทางอาชีพสูงขึ้น จะถูกแรงกดดันให้ยอมรับแบบแผนของสังคมใหม่ตามบทบาทและตำแหน่งที่เขาเป็นอยู่ ในขณะที่เดียวกับบทบาทและตำแหน่งที่สูงขึ้นนี้ จะเป็นการเพิ่มโอกาสให้บุคคลมีการสื่อสารหลายช่องทาง และเป็นผลต่อการเรียนรู้แบบแผนของสังคมใหม่ด้วย ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า แรงกดดันจากอาชีพและโอกาสในการสื่อสารที่เพิ่มขึ้นเมื่อมารวมกันแล้ว จะช่วยย้ให้การผลักรวมกลืนเป็นไปโดยสะดวกยิ่งขึ้น

¹ Ruth D. Tuck, Not With The Fist (New York: Harcourt, Brace and Co., 1946), pp. 109-159.

² Everett M. Rogers and F. Floyd Shoemaker, Communication of Innovation, (New York: Free Press, 1971), pp. 347-360.

³ Jerald Hage, Communication and Organizational Control: Cybernetics in Health and Welfare Settings (New York: John Wiley and Sons, 1974), pp. 190-230.

ปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งที่นักสังคมวิทยา มักนำมาอธิบายในการศึกษา เรื่องการผสมกลมกลืนคือ " เครือข่ายของกลุ่มชาติพันธุ์." (Ethnic Network) ซึ่งหมายถึงการที่ผู้อพยพมีความสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันอย่างใกล้ชิด เช่นมีการติดต่อกับเพื่อนเป็นคนชาติเดียวกัน อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีคนชาติเดียวกันอยู่หนาแน่น หรือทำงานในกลุ่มของชนชาติเดียวกัน หรือเปิดรับสื่อมวลชนที่ส่งมาจากประเทศบ้านเกิด สิ่งเหล่านี้ทำให้การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมเป็นไปอย่างล่าช้า¹

สถาบันต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ เช่นสมาคม สโมสร จัดตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการรักษาวัฒนธรรมของเชื้อชาติตน เพราะเกรงว่าวัฒนธรรมดั้งเดิมจะถูกวัฒนธรรมใหม่ครอบงำ ดังนั้น ผู้อพยพที่มีความผูกพันกับสถาบันเหล่านี้อย่างลึกซึ้งจึงมักปฏิเสธที่จะติดต่อกับเจ้าของประเทศโดยตรง แต่จะติดต่อผ่านสถาบันซึ่งทำหน้าที่เสมือนผู้นำทางด้านวัฒนธรรม (cultural gatekeeping function) กล่าวคือ สถาบันของกลุ่มชาติพันธุ์จะเป็นผู้กำหนดการเลือกเปิดรับ (selective exposure) และเลือกตีความ (selective perception) ให้แก่ผู้อพยพเมื่อมีการติดต่อกับเจ้าของประเทศ ผู้ที่ติดต่อกับกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองเป็นเวลานาน จึงถูกจำกัดโอกาสในการติดต่อกับเจ้าของประเทศโดยตรง

การรักษาความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์ หมายรวมถึงการเปิดรับสื่อมวลชนที่มาจากสังคมของตนเอง เช่นการอ่านหนังสือพิมพ์ นิตยสาร พังวิทย์และดูรายการโทรทัศน์ที่ส่งมาจากประเทศบ้านเกิด หรือผลิตชิ้นในกลุ่มของตน ซึ่งเนื้อหาของสารมักจะทำให้เกิดความปิดขังขมในวัฒนธรรมประเพณีของตน และถ้าประกอบกับได้รับการปลูกปิ่นจากคนในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันที่เป็นผู้ต่อต้านวัฒนธรรมใหม่แล้ว จะทำให้ผู้นั้นมีทัศนคติในทางลบต่อวัฒนธรรมของเจ้าของประเทศที่เขาไปอาศัยอยู่ และในขณะที่เดียวกันก็จะขมต่อวัฒนธรรมของตนเองมากขึ้น

1

Jerald Heiss, "Factors Related to Immigrant Assimilation: The Early Post Migration Situation, "Human Organization 26(1967): 265-272.

แต่อย่างไรก็ตาม มีผู้เสนอแนวความคิดที่แตกต่างกับแนวความคิดแรก ได้แก่ โรเบิร์ต พาร์ค (Robert Park)¹ และโจเซฟ พี. ฟิทซ์แพทริก (Joseph P. Fitz Patrick)² โดยกล่าวว่า "ถึงแม้การติดต่อกับกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน จะทำให้การผสมกลมกลืนเกิดขึ้นได้ช้า แต่ก็มีความจำเป็นสำหรับผู้ที่เพิ่งอพยพเข้าไปใหม่ เพราะการติดต่อกับชนชาติเดียวกันจะช่วยให้เขามีความรู้สึกเหมือนกับอยู่ในบ้านเกิดเมืองนอน ทำให้เกิดความมั่นคงและอบอุ่นทางด้านจิตใจและช่วยให้มีความมั่นใจในการที่จะก้าวไปสู่สังคมใหม่ต่อไป"

บทบาทของสถาบันต่าง ๆ ของกลุ่มชาติพันธุ์ และบทบาทของสื่อมวลชนตามแนวความคิดแรกถือว่าเป็นสิ่งกีดขวางต่อการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม แต่ในแนวความคิดหลังนี้ถือว่าสถาบันของกลุ่มชาติพันธุ์ และสื่อมวลชนจะทำหน้าที่สร้างสัณฐานกรอบแห่งประสบการณ์ (Frame of Reference) แก่ผู้ที่อพยพเข้าไปใหม่ และกรอบแห่งประสบการณ์นี้จะเป็นเครื่องชี้แนะแนวทางและเป็นเครื่องร่นระยะเวลาในการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม

จากแนวความคิดทั้งสองนี้อาจสรุปได้ว่า การติดต่อกับกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันในระยะแรกของการอพยพนั้น เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นมาก เพราะผู้อพยพยังไม่มีความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมของสังคมใหม่ ต้องอาศัยคนชาติเดียวกันที่อพยพเข้าไปอยู่ก่อนเป็นผู้ชี้ทางให้ ซึ่งจะช่วยให้อพยพใหม่ปรับตัวเข้ากับสังคมได้เร็วขึ้น แต่ถ้าหากความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันเพิ่มขึ้น หรือยังคงมีความเหนียวแน่นอยู่ ภายหลังจากที่อพยพเข้าไปอยู่ในสังคมใหม่เป็นเวลานานพอสมควรแล้ว จะทำให้การผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมใหม่เป็นไปได้ช้า

1

Robert Park and Herbert A. Miller, Old World Traits Transplanted (Chicago: University of Chicago Press, 1925).

2

Joseph P. Fitzpatrick, "The Importance of 'Community' in the Process of Immigrant Assimilation," International Migration 1 (1966) : 5-16.

นอกจากปัจจัยทางสังคมสองประการ คือสถานภาพอาชีพและเครือข่ายของกลุ่มชาติพันธุ์ตั้งได้กล่าวมาแล้ว ในการศึกษาเรื่องการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมมักจะพิจารณาถึงลักษณะของการอพยพ ซึ่งได้แก่การอพยพเข้าไปแบบคนโสด หรือการอพยพไปแบบครอบครัว ในฐานะที่เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งด้วย สำหรับเรื่องนี้มีนักสังคมวิทยามีแนวความคิดแตกต่างกัน 2 ประเด็นคือ

แนวความคิดแรก ถือว่าครอบครัวมีอิทธิพลในทางลบต่อการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม หรือเป็นเครื่องถ่วงทำให้การผสมกลมกลืนเป็นไปได้ช้า ทั้งนี้โดยพิจารณาว่าครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่ลุ่มลึกมีความสัมพันธ์กันแบบปฐมนิคม หรือมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และครอบครัวยังเป็นสถาบันแรกที่อบรมสั่งสอนให้ลุ่มลึกมีความสำนึกในความเป็นชาตินิยม ดังนั้น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวจึงเป็นการจำกัดโอกาสของลุ่มลึกที่จะมีการติดต่อสื่อสารกับคนในสังคมส่วนใหญ่ โดยเฉพาะครอบครัวที่มีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย (extended family) จะมีผู้มีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาแบบแผนพฤติกรรมใหม่ ส่วนการตัดสินใจที่จะยอมรับวัฒนธรรมมีลักษณะเป็นการตัดสินใจโดยกลุ่ม (group discussion) กล่าวคือ ลุ่มลึกทุกคนในครอบครัวตกลงใจที่จะยอมรับร่วมกัน หรืออย่างน้อยก็มีความคิดที่ดีต่อวัฒนธรรมใหม่ ส่วนลุ่มลึกที่มีอำนาจน้อยหรือผู้มีอายุน้อย ไม่สามารถตัดสินใจได้โดยลำพัง ด้วยเหตุที่การตัดสินใจยอมรับวัฒนธรรมขึ้นอยู่กับท่าทีของผู้มีอำนาจ และเป็นการตัดสินใจโดยกลุ่ม ดังนั้น จึงต้องใช้เวลาในการพิจารณาถึงสิ่งที่จะต้องสูญเสียไป คือเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรม เพื่อแลกเปลี่ยนกับวัฒนธรรมใหม่ นับเป็นการตัดสินใจที่มีอัตราความเสี่ยงสูง เช่นเดียวกับการยอมรับสิ่งใหม่ ๆ ทั้งหลาย

แนวความคิดที่ 2 ถือว่าครอบครัวเป็นสถาบันที่ส่งเสริมให้มีการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม เพราะความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวเปรียบเสมือนเครื่องป้องกันความกระทบกระเทือนจากภาวะยากแก่การปรับตัว (cultural shock) ซึ่งหมายถึงการที่คนในสภาพแวดล้อมหนึ่ง เข้าไปอยู่ในสภาพวัฒนธรรมอื่น และไม่สามารปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมหรือวัฒนธรรมใหม่ได้ทันที จะเกิดความรู้สึกตกใจจากการติดต่อกับวัฒนธรรมใหม่ บางทีจะมีอาการ

รุนแรงมาก จนถึงขั้นการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว¹ แต่ถ้าหากมีการอพยพทั้งครอบครัว จะช่วยให้เกิดความอบอุ่นมั่นคงทางจิตใจ เช่นเดียวกับการติดต่อภายในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน ดังได้กล่าวมาแล้ว

ถ้าพิจารณาในแง่ของการสื่อสาร จะพบว่าครอบครัวมีอิทธิพลในทางบวกต่อการ รั้นระยะเวลาในการผล้มกลมกลืน กล่าวคือ ในระยะแรกของการผล้มกลมกลืน ไม่ว่าจะเป็ นการอพยพคนเดียวหรือการอพยพทั้งครอบครัวก็ตาม ผู้อพยพจะมีโอกาสในการสื่อสารกับ เจ้าของประเทศเจ้ากั ด แต่ในสถานการณ์เช่นนี้ ผู้ที่อพยพทั้งครอบครัวจะได้เปรียบ คือมีโอกาส ที่จะสื่อสารในขอบเขตที่กว้างกว่า เพราะมีช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล คือสมาชิกใน ครอบครัวจำนวนมากที่นำข่าวลือจากครอบครัวออกไปสู่สังคมภายนอก และนำข่าวลือ เกี่ยวกับสังคมใหม่เข้ามายังครอบครัว ตัวอย่างนี้จะเห็นได้จากธรรมเนียมของเด็กโดยทั่ว ๆ ไป ที่มักจะเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลอื่นได้ง่าย และนำกลับมาปฏิบัติในครอบครัว ดังนั้น จึง อาจกล่าวได้ว่าในระยะแรกของการอพยพ จำนวนเด็กโดยเฉพาะเด็กในวัยเรียนเป็นปัจจัย สำคัญในการที่จะชี้ให้เห็นว่า ครอบครัวนั้น มีประสับการณ์ในการติดต่อกับวัฒนธรรมใหม่ มาก น้อยเพียงใด²

อย่างไรก็ตาม บทบาทของครอบครัวในการเป็นเครื่องป้องกันภาวะยากแก่การ ปรับตัว (cultural shock) เนื่องจากการติดต่อกับวัฒนธรรมอื่น และเป็นช่องทางการสื่อสาร ระหว่างบุคคลเป็นจำนวนมาก เป็นผลดีต่อการอพยพในระยะแรกเท่านั้น แต่เมื่อความต้องการ ที่จะแก้ไขปัญหาอันเกิดขึ้นจากภาวะความกดดันทางจิตใจลดลงหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือเมื่อผู้อพยพ มีความมั่นคงทางจิตใจเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีความคุ้นเคยกับสภาวะแวดล้อมของสังคมใหม่มากขึ้น บทบาทของครอบครัวในเรื่องการพิทักษ์ปกป้องบุคคลในครอบครัวมิให้กระทบกระเทือนจากการ ติดต่อกับวัฒนธรรมใหม่ จะต้องลดลงด้วยเช่นเดียวกับการลดความสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน ดังได้กล่าวมาแล้ว จึงจะทำให้การผล้มกลมกลืนทางวัฒนธรรมเป็นไปอย่างราบรื่น

¹โพรัตน์ เตชะรินทร์, ทฤษฎีและแนวทางปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : วชิรวิทย์การพิมพ์, 2516), หน้า 51.

²William L. Warner and Leo Srole, The Social Systems of American Ethnic Group (New Haven: Yale University Press, 1945), pp. 212-217.

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่นับว่ามีอิทธิพลต่อการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมได้แก่งานวิจัยของ คิโยชิ นากาตะ (Kiyoshi Nagata) ศึกษาเรื่องการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวญี่ปุ่นรุ่นที่ 2 (Niseis) และรุ่นที่ 3 (Sanseis) ในชิคาโก ประเทศสหรัฐอเมริกา¹ โดยนากาตะได้ทดสอบปัจจัยทางด้านการสื่อสารว่ามีอิทธิพลต่อการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของคนทั้ง 2 รุ่นอย่างไรบ้าง ตัวแปรทางด้านการสื่อสารที่นากาตะใช้ได้แก่

1. การเปิดรับสื่อมวลชนทั้งของอเมริกันและของชนกลุ่มน้อย ชาวญี่ปุ่นในประเทศสหรัฐอเมริกา
2. การเขียนจดหมายและการสนทนาทางโทรศัพท์กับเพื่อนชาวอเมริกันและชาวญี่ปุ่น
3. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลแบบอื่น ๆ
4. การเข้าร่วมสังคมกับเจ้าของประเทศและชนชาติเดียวกัน
5. การเป็นสมาชิกสมาคมต่าง ๆ
6. ความต้องการที่จะพูดภาษาญี่ปุ่นให้ดีขึ้น

งานวิจัยของนากาตะได้รับการวิจารณ์ว่ายังมีข้อบกพร่อง คือเขาได้กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับสื่อมวลชนและการเป็นสมาชิกสิ่งพิมพ์ของชนกลุ่มน้อยชาวญี่ปุ่นเป็นตัวแปรอิสระ (Independent variables) ส่วนตัวแปรที่เกี่ยวกับการสื่อสารอื่น ๆ ทั้งหมดถูกกำหนดให้เป็นตัวแปรตาม (Dependent variables) และนำไปรวมอยู่ในข้อความที่ใช้วัดระดับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม เนื่องจากข้อความที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสื่อสารเป็นจำนวนมากถูกจัดเข้าไปรวมอยู่ในดัชนีกว้าง ๆ ที่ใช้วัดการผสมกลมกลืน แทนที่จะถือว่าเป็น

¹Kiyoshi Nagata, "A Statistical Approach to the Study of Acculturation of an Ethnic Group Based on Communication Oriented Variables: The Case of Japanese Americans in Chicago," Diss. Illinois 35(1969): 79.

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผสมกลมกลืน จึงทำให้ความสำคัญของตัวแปรทางด้านการศึกษาในกระบวนการผสมกลมกลืนลดน้อยลง ผลการวิจัยของนาคาตะจึงเป็นไปในรูปของการศึกษาความแตกต่างของพฤติกรรมสื่อสารระหว่างชาวญี่ปุ่นรุ่นที่ 2 (Neseis) และรุ่นที่ 3 (Senseis) ซึ่งเป็นการตอบคำถามว่า "การผสมกลมกลืนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสื่อสารอย่างไร" มากกว่าที่จะตอบว่า "พฤติกรรมการสื่อสารมีอิทธิพลต่อการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมอย่างไรบ้าง"

ต่อมา ยุง วาย คิม (Young Y. Kim) ได้ทำการศึกษากระบวนการผสมกลมกลืนของชาวต่างชาตินที่อพยพเข้าไปอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกาในแง่ที่แตกต่างจากการศึกษาของนาคาตะ (Nagata)¹ คิมได้ทดสอบสาเหตุความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม (Intercultural Communication) กับการรับรู้สิ่งที่ยับยั้งในสังคมใหม่ ผลการค้นพบสรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่เกี่ยวกับความคล่องในการใช้ภาษาอังกฤษ แรงจูงใจในการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล และสื่อมวลชนที่สามารถเข้าไปเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้คนต่างชาติตัดสินใจมีพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม
2. ประสบการณ์ในการสื่อสารระหว่างบุคคลและการเปิดรับสื่อมวลชนในสังคมของประเทศเจ้าของบ้าน มีผลต่อความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ยับยั้งในสังคมนั้นของชาวต่างชาติ
3. สื่อบุคคลจะมีอิทธิพลสูงกว่าสื่อมวลชนในอันพัฒนาความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความยับยั้งของสังคมใหม่

งานวิจัยด้านการสื่อสารกับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่งคืองานวิจัยของ จิน เค คิม (Jin K. Kim)² ซึ่งได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสาร

¹Young Y. Kim, "A Causal Model of Communication Patterns of Foreign Immigrants in the Process of Acculturation" (paper, Speech Communication Association, San Francisco, December, 1976).

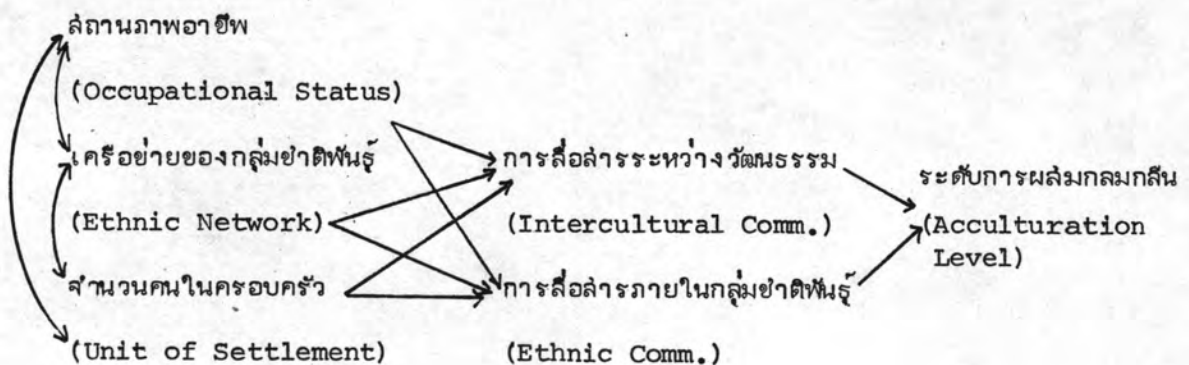
²Jin K. Kim, "Explaining Acculturation in A Communication Framework: An Empirical Test," Communication Monographs 47 (August, 1980): 155-179.

กับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมของชาวเกาหลีในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยตั้งอยู่บนข้อ-
สมมุติฐานที่ว่า "การผสมกลมกลืนจะเริ่มต้นจากการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูกเกี่ยวกับสังคมใหม่
ส่วนการเรียนรู้ที่ถูกต้องนั้น จะเกิดขึ้นจากการที่ช่องทางการสื่อสารที่เพียงพอ และมีระบบการ
สนองตอบ (Feedback System) ซึ่งจะช่วยให้ผู้อพยพสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมใหม่ได้ดีขึ้น"

จิน เค คิม (Jin K. Kim) ได้ทำการทดสอบแบบวิถีวิเคราะห์ (Path Analysis)
ได้พยายามอธิบายระดับความแตกต่างของการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมในขอบเขตของการ
สื่อสาร (Communication Framework) ร่วมกับตัวแปรทางด้านสังคมศาสตร์ 3 ตัวแปร ซึ่ง
ได้มีการศึกษาและค้นพบมาก่อนว่ามีอิทธิพลต่อการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม รวมทั้งมีผลต่อการ
ตัดสินใจในกระบวนการสื่อสารด้วย ตัวแปรทางสังคมศาสตร์ 3 ตัวแปรดังกล่าวคือ

1. สถานภาพอาชีพ (Occupational Status)
2. เครือข่ายของกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Network)
3. สมาชิกในครอบครัว (Unit of Settlement of Number of Family member)

จิน เค คิมได้สร้างแบบจำลอง (Model) อธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งหมด
ไว้ดังนี้

รูปที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีผลต่อระดับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สถานภาพอาชีพมีความสัมพันธ์กับการสื่อสารและระดับการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรม กล่าวคือ ผู้ที่มีสถานภาพทางอาชีพในระดับสูงจะมีระดับการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรมสูง และมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม ในทางตรงข้าม ผู้ที่มีสถานภาพอาชีพต่ำจะมีระดับการผลักรวมกลืนต่ำ และจะมีการสื่อสารภายในกลุ่มเดียวกัน (Ethnic Communication) สูง

2. เครือข่ายของกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Network) ซึ่งหมายถึงความสัมพันธ์ภายในกลุ่มของตนเอง จะมีผลในทางลบต่อระดับการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรม เพราะเครือข่ายของชนกลุ่มน้อยจะเป็นตัวจำกัดโอกาสในการสื่อสารต่างวัฒนธรรม ซึ่งเป็นตัวแปรที่มีผลทางบวกต่อระดับการผลักรวมกลืน และในขณะเดียวกันก็เป็นตัวการสนับสนุนให้มีการสื่อสารภายในกลุ่มของตนเอง (Ethnic Communication) มากขึ้น ซึ่งเป็นผลในทางลบต่อระดับการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรม

3. สมาชิกในครอบครัว (Unit of Settlement) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลน้อยที่สุดต่อการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรมในการวิจัยครั้งนี้ จิน เค คิม พบว่า คนโสดจะยอมรับการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรมอย่างรวดเร็วและอยู่ในระดับสูง ส่วนผู้ที่อพยพมาทั้งครอบครัว จะยอมรับการผลักรวมกลืนช้าและอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เพราะค่านิยมและบรรทัดฐานของครอบครัวที่ต้องการจะรักษาวัฒนธรรมดั้งเดิมของตนไว้ จะเป็นข้อจำกัดในการตัดสินใจยอมรับการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรมของสมาชิกในครอบครัว

การวิจัยครั้งนี้เขาได้ศึกษาเปรียบเทียบระดับการผลักรวมกลืนทางวัฒนธรรมกับระยะเวลาในการอพยพ 2 ระยะเวลา คือระยะเวลาที่ต่ำกว่า 3 ปีลงมา เรียกว่าระยะต้น (early stage) และระยะเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป เรียกว่าระยะก้าวหน้า (advance stage) ผลการศึกษาในแง่นี้ พบว่าระยะเวลาของการอพยพยิ่งเพิ่มขึ้นจะทำให้ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มชาวเกาหลีด้วยกันลดลง และจะมีการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเพิ่มขึ้น อันเป็นผลให้มีระดับการผลักรวมกลืนเพิ่มสูงขึ้นด้วย

จิน เค คิม ได้ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกตัวอย่างจากชาวเกาหลี ซึ่งอาศัยอยู่ในลอสแอนเจลิส และในเมืองออเรนจ์ รัฐแคลิฟอร์เนีย

วิธีเลือกคือลุ่มจากข่าวเกาหลีที่มาชุมนุมกันตามโบสถ์ต่าง ๆ ลุ่มจากลูกค้าที่มาซื้อของในห้างสรรพสินค้าของชาวเกาหลี ลุ่มจากสถาบันบริการน้ำมัน กลุ่มแพทย์ พยาบาลและนักสังคมสงเคราะห์ที่ทำงานในสถานพยาบาลของชาวเกาหลี กลุ่มพนักงานเจาะบัตรและคนงานในโรงงานผลิตเสื้อผ้า นอกจากนี้ยังลุ่มตัวอย่างจากชื่อสกุลชาวเกาหลีใต้ในสมุดโทรศัพท์ของเมืองออเรนจ์ รวมทั้งสิ้น 380 ตัวอย่าง สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ Multiple Regression

งานวิจัยของ ลิน เค คิม มีข้อบกพร่องคือ จำนวนตัวอย่างน้อยไม่เพียงพอที่จะมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับสูง โดยเฉพาะการเปรียบเทียบระยะเวลาที่แตกต่างกันของการอพยพมาเป็นต้องใช้เวลาตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่พอ นอกจากนี้ข้อความที่ใช้วัดพฤติกรรมการสื่อสารไม่ได้รวมถึงการสื่อสารที่เกิดขึ้นเป็นประจำ เช่น การสนทนาทางโทรศัพท์ การเขียนจดหมายหรือการพบปะสังสรรค์กับเพื่อนชาวอเมริกัน เป็นต้น

สำหรับในประเทศไทย การศึกษาเรื่องการสื่อสารและการผล้มกลมกลืนทางวัฒนธรรมอาจออกแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. การสำรวจพฤติกรรมการสื่อสารของชาวจีน
2. การศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผล้มกลมกลืนทางวัฒนธรรม

1. การสำรวจพฤติกรรมการสื่อสารของชาวจีน

ในปี ค.ศ. 1961 สำนักข่าวสารออเมริกันกรุงเทพฯ ได้ทำการสำรวจเรื่อง "Communication Habits of the Chinese Minority in Bangkok and Southern Thailand" เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างชาวจีนในกรุงเทพฯ กับชาวจีนในจังหวัดภาคใต้ ได้แก่หาดใหญ่ ยะลาและปัตตานี

ผลการสำรวจพบว่า ในเรื่องพฤติกรรมการอ่านหนังสือพิมพ์ชาวจีน ทั้งในกรุงเทพฯ และภาคใต้นิยมอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาจีนที่พิมพ์ในกรุงเทพฯ และหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์มาจากต่างประเทศ ได้แก่ปักกิ่งและสิงคโปร์ สำหรับเนื้อหาของหนังสือพิมพ์นั้น ชาวจีนทั้งสองกลุ่มนิยมอ่านข่าวทั่วไป

ข่าวอาชญากรรมและนวนิยายจากหนังสือพิมพ์จีนที่พิมพ์ในกรุงเทพฯ ส่วนข่าวต่างประเทศ นิยมอ่านจากหนังสือพิมพ์จีนที่พิมพ์มาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งข่าวจีนในภาคใต้ จะให้ความเชื่อถือข่าวลือที่มาจากต่างประเทศมากกว่าในประเทศ

นิสัยในการดูภาพยนตร์ พบว่าชาวจีนทั้งสองกลุ่มนิยมดูภาพยนตร์มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวจีนในกรุงเทพฯ นิยมดูภาพยนตร์อาทิตย์ละหลายครั้ง ส่วนใหญ่ชอบดูภาพยนตร์จีน ที่มาจากฮ่องกงและภาพยนตร์ญี่ปุ่น ไม่นิยมดูภาพยนตร์อเมริกัน

นิสัยในการดูโทรทัศน์และฟังวิทยุ พบว่าชาวจีนในกรุงเทพฯ เกือบครึ่งหนึ่งของผู้ตอบ แบบสอบถามนิยมดูรายการข่าว ละครและภาพยนตร์โทรทัศน์ ส่วนการฟังวิทยุ นั้น ชาวจีนในภาคใต้นิยมฟังรายการวิทยุภาษาจีน สำหรับชาวจีนในกรุงเทพฯ นิยมฟังรายการภาษาไทย โดยเฉพาะรายการเพลง รองลงมาได้แก่ข่าวและละคร เหตุผลในการฟังวิทยุก็เพื่อความบันเทิง เป็นอันดับแรก

ในเรื่องของการเชื่อถือแหล่งข่าว พบว่าชาวจีนทั้ง 2 กลุ่มเชื่อถือแหล่งข่าวที่มาจากหนังสือพิมพ์มากกว่าวิทยุและแหล่งข่าวอื่น ๆ

2. การศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม

บุญสนอง บุญโศภะยานได้ทำการวิจัยเรื่อง "Chinese-Thai Differential Assimilation in Bangkok: An Exploratory Study." ในปี ค.ศ. 1971 งานวิจัยเรื่องนี้วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสัดส่วนความสัมพันธ์ของชาวจีนกลุ่มต่าง ๆ ในเขตนครหลวง กรุงเทพมหานคร ที่ผสมกลมกลืนเข้ากับสังคมไทย และเพื่อศึกษาถึงช่องทางหลักในทางสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทางให้ชาวจีนผสมกลมกลืนเข้ากับสังคมไทย กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น

3 กลุ่มคือ

1. กลุ่มที่มีอาชีพค้าขาย
2. กลุ่มที่เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา
3. กลุ่มข้าราชการ

ผลการวิจัยพบว่า มีช่องทางหลายประการที่ทำให้ชาวจีนผสมกลมกลืนเข้ากับวัฒนธรรมไทยได้แก่ ภาษา การศึกษา อาชีพ คำล่ำน การคบเพื่อน แต่ช่องทางหรือปัจจัยแต่ละอย่างจะทำให้สัดส่วนของการผสมกลมกลืนระหว่างกลุ่มทั้ง 3 ไม่เท่ากัน กล่าวคือ กลุ่มที่มีอาชีพค้าขายจะมีระดับการผสมกลมกลืนต่ำที่สุดในทุกช่องทาง ไม่ว่าจะ เป็นในด้านการใช้ภาษา การศึกษา อาชีพ คำล่ำนและการคบเพื่อน

งานวิจัยอีกเรื่องหนึ่งคือ วิทยานิพนธ์ปริญญาเอกของ จิรวัดณ์ วงศ์สวัสดิวัฒน์ เรื่อง "The Psychological Assimilation of Chinese University Students in Thailand" ในปี ค.ศ. 1973 วัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่องนี้ เพื่อศึกษาการผสมกลมกลืนวัฒนธรรมไทยของนักศึกษาชาวจีนในมหาวิทยาลัย โดยมีสมมุติฐานว่า "นักศึกษาชาวจีนที่มีเพื่อนชาวจีนมาก และเข้าศึกษาในแผนกวิชาที่มีเปอร์เซ็นต์ของนักศึกษาชาวจีนสูง จะมีการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมต่ำ"

จิรวัดณ์ได้สร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อใช้วัดวัฒนธรรม สังคมและจิตวิทยาของนักศึกษาจำนวน 1,057 คน ในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดลและมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเรียนในคณะบัญชี คณะรัฐศาสตร์ และคณะแพทยศาสตร์ ที่เลือกกลุ่มตัวอย่างนี้ก็เพราะในแต่ละคณะมีสัดส่วนของนักศึกษาชาวไทยและชาวจีนแตกต่างกัน นอกจากนี้นักศึกษายังมีเป้าหมายในการประกอบอาชีพต่างกัน เช่นผู้สำเร็จรัฐศาสตร์มีความมุ่งหมายที่จะเป็นนักปกครอง ผู้สำเร็จบัญชีมีความมุ่งหมายที่จะเป็นเจ้าของธุรกิจ และผู้สำเร็จแพทยมีความมุ่งหมายจะทำงานรัฐบาลหรือทำงานส่วนตัว

การเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละแผนกวิชา จะเลือกจากนักศึกษาปีหนึ่งและนักศึกษาปีที่สี่ เป็นการศึกษาแบบ Cross-Sectional ผลการวิจัยพบว่า ระดับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาชาวจีนที่มีต่อการยอมรับวัฒนธรรมไทยมีความสัมพันธ์กับระยะเวลาในการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยและการเลือกเพื่อนของนักศึกษา และพบว่ามีความสัมพันธ์กันในระดับสูงระหว่างตัวแปรที่ใช้วัดระดับการผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรม ซึ่งได้แก่ภาษา การศึกษา อาชีพ สังคม ประเพณีและทัศนคติที่มีต่อการแต่งงาน

วิทยานิพนธ์ของจิระวัฒน์ วงศ์สวัสดิวัฒน์ ไม่ได้ให้ความสำคัญแก่ตัวแปรทางด้าน การสื่อสาร เนื่องจากเป็นการศึกษาทางด้านจิตวิทยา ตัวแปรทางด้านสื่อสารมีน้อย โดยบรรจุอยู่ในคำถามที่ไต่ระดับการผล้มกมลสันทางวัฒนธรรม ซึ่งคำถามเหล่านี้ ได้แก่ ความถี่ในการอ่านข่าวสารการเมืองของประเทศจีน ความถี่ในการอ่านข่าวสารการเมือง ของประเทศไทย ความถี่ในการอ่านหนังสือพิมพ์จีน และการอ่านนวนิยายจีนภาษาไทยเป็นต้น

อาจกล่าวโดยสรุปว่า ในการศึกษาเรื่องการผล้มกมลสันทางวัฒนธรรมของ ผู้อพยพจากนาทฤษฎีทางด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยามาใช้ในการอธิบาย ทฤษฎีและผลงาน วิจัยทั้งหมดต่างก็ยืนยันถึงความสำคัญของการสื่อสาร ในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการบูรณาการ ทางสังคม (social integration) อันเป็นช่องทางสำคัญที่จะช่วยให้การผล้มกมลสันทาง วัฒนธรรมประสบผลสำเร็จ นอกจากตัวแปรทางด้านสื่อสารแล้ว ตัวแปรอื่น ๆ เช่น สถานภาพอาชีพ เครือข่ายของกลุ่มชาติพันธุ์ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ก็ถือว่าเป็นตัวแปร ที่มีอิทธิพลต่อการผล้มกมลสันด้วย และมักจะถูกนำมาอธิบายในการศึกษาเรื่องนี้อยู่เสมอ

จากการศึกษาทฤษฎีแนวความคิดตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะสามารถมองเห็น บทบาทของสื่อมวลชน และสื่อระหว่างบุคคลในการเชื่อมโยงวัฒนธรรมที่แตกต่างกันให้มาใกล้ติด กัน และนอกจากนี้ยังทำให้ทราบว่านอกเหนือจากอิทธิพลของการสื่อสารแล้ว ยังมีปัจจัยทางสังคม อื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการผล้มกมลสันทาง วัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย เช่นปัจจัยทางด้านสถานภาพ อาชีพ เครือข่ายของกลุ่มชาติพันธุ์ และลักษณะของการอพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานในสังคมใหม่ เช่น ไปแบบคนโสด หรือไปทั้งครอบครัว ถึงแม้ว่าแนวความคิดหรืองานวิจัยเหล่านี้จะเป็นการศึกษา ในประเทศสหรัฐอเมริกา และในกรุงเทพมหานคร แต่สามารถนำไปปรับใช้ในการศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการผล้มกมลสันทาง วัฒนธรรมในแหล่งอื่น ๆ รวมทั้งการศึกษาเกี่ยวกับชาวจีนในเขต เทศบาลนคร เชียงใหม่ด้วย